

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку
Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 28 – 29 квітня 2020 р.)

Суми
Сумський державний університет
2020

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ

*д.е.н., проф. Гриценко Л.Л.,
студентка Баранова К.І.*

Сумський державний університет

Сучасний стан функціонування вітчизняних підприємств характеризується незадовільною структурою капіталу та дефіцитом оборотних коштів. Стабільність та економічний розвиток можна забезпечити за рахунок розробки фінансової стратегії та впровадження заходів, орієнтованих на покращення показників фінансового стану, що дозволить підприємству відновити платоспроможність, поліпшити рентабельність та підвищити конкурентоспроможність.

Тому зростає роль проведення комплексного фінансового аналізу підприємства, оцінки ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності та пошуку нових напрямів щодо забезпечення стабільності роботи підприємства, вдосконалення його фінансового стану.

Фінансовий стан підприємства – це його активи та пасиви, що відображені в ресурсах та джерелах їх формування на певну дату, здатність фінансувати свою діяльність. Основною інформаційною базою для ефективною та точною оцінки фінансового стану є фінансова звітність. На основі оцінки облікової та економічної інформації, а також вивчення реальних показників доцільно аналізувати фінансовий стан.

Активізація ринкових процесів диктує нові вимоги до формування механізму фінансового управління підприємством. Необхідним є переусвідомлення підходів до фінансового управління у напрямі забезпечення сталого розвитку, ключовим напрямком якого є орієнтація на довгострокові стратегічні завдання та фінансові інтереси акціонерів. Вартісно-орієнтований підхід до управління, заснований на визначенні вартості підприємства, дозволяє врахувати його майбутні можливості. Основний напрямок роботи передбачає переоцінку всіх ланок діяльності та підпорядкування для максимізації вартості [2].

Одним із важливих етапів впровадження вартісно-орієнтованого управління на підприємстві є групування системи фінансових показників. Відокремлюють такі підходи до побудови даних:

- виділення абсолютних та відносних показників та проведення роботи з їх ідентифікацією за методом «знизу вгору» чи навпаки;
- встановлення для структурних підрозділів та підприємства параметрів «зверху»;

– доведення нормативних показників для всього підприємства[1].

Учасники економічних відносин проявляють інтерес до різних аспектів оцінки вартості підприємства. Власника цікавить цінність капіталу, а не відповідність зростанню вартості підприємства. Звідси, мета максимізації доходів власників не завжди збігається з цілями інших груп інтересів підприємства. Проблема складається саме в тому, що різні власники мають різні преференції щодо окремих складових доходів, які вони можуть одержати: одні прагнуть отримати максимальний прибуток у вигляді дивідендів, інші віддають перевагу реінвестуванню доходів для того, щоб досягти збільшення вартості корпоративних прав у майбутньому.

Споживачі створюють попит на продукцію, від чого залежить формування доходу від її реалізації як основного показника операційної діяльності. Виробництво якісної продукції з високою споживчою вартістю, зростання обсягів реалізації, розширення ринків збуту і, як наслідок, підвищення конкурентоспроможності підприємства впливають на задоволення цілей наступної групи стейкхолдерів – споживачів.

Для контрагентів та партнерів – постачальників, фінансових установ та організацій – розвиток і зростання вартості підприємства буде чинником надійних та довгострокових взаємовідносин, своєчасного і повного виконання зобов'язань. І з іншого боку, врахування вказаних цілей основних контрагентів та партнерів визначатиме для підприємства своєчасність поставок сировини і матеріалів, можливість отримання банківських кредитів та ін. Таким чином, усі стейкхолдери підприємства зацікавлені в його успішному розвитку, оскільки це означає для них можливість задоволення власних індивідуальних інтересів [1, 3].

В цьому випадку виникає необхідність до здійснення на підприємстві комплексного аналізу його фінансового стану. Найбільш розповсюдженим є аналіз фінансового стану з використанням фінансових коефіцієнтів, оскільки вони дають високу точність результату за умови їх правильної інтерпретації.

Оцінку фінансового стану в основному проводять на основі використання п'яти груп коефіцієнтів. Майновий стан – це одна з характеристик фінансового стану підприємства, за допомогою якої оцінюється склад, структура та динаміка майна і джерел формування капіталу. Фінансова стійкість – це гарантованість платоспроможності, надійність, рівновага між власним та позиковим капіталом. Ступінь ліквідності підприємства – для розрахунку використовують різні відносні показники ліквідності, які відрізняються набором ліквідних засобів, що використовують для покриття короткотермінових зобов'язань. Прибутковість показує ефективність діяльності підприємств різних форм господарювання. Ділова активність характеризує сукупність зусиль підприємства щодо просування на ринках продукції, праці, капіталу.

Оцінювати фінансовий стан потрібно поетапно, на підставі комплексних розрахункових показників. На першому етапі збирається повна фінансова інформація та обирається методика оцінки підприємства. Після перевірки достовірності даних оцінюють показники за обраним методом, використовуючи факторні моделі. Результати аналізу на основі комплексних показників, враховуючи їх динаміку, діагностують тенденцію зміни та вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Заключною стадією аналізу фінансового стану є систематизація та групування результатів, отриманих під час оцінки. Розробляється прогнозний баланс активів і пасивів на кінець періоду та проводиться аналіз зміни показників у порівнянні з минулими періодами.

За результатами оцінки фінансового стану аналітики приймають рішення та розробляють шляхи його поліпшення та забезпечення стабільної роботи підприємства. Основними з них можуть бути наступні: оптимізувати співвідношення власного та позикового капіталу; проаналізувати діяльність конкурентів; вдосконалити маркетингові дослідження; розширити асортимент та покращити якість продукції (товарів, робіт, послуг); раціонально формувати резерви підприємства; здійснити пошук нових ринків збуту продукції; зменшити собівартість; формувати цілі та завдання для управління фінансовою діяльністю; розробити стратегію для ефективного контролю та управління; проводити ретельну та систематичну діагностику діяльності підприємства. Впровадження даних заходів дозволять підприємству покращити показники фінансового стану, поліпшити економічний стан, оптимізувати рівень витрат, запровадити заходи щодо запобігання виникнення кризової ситуації та банкрутства, розширити та вдосконалити підприємницьку діяльність, збільшити фінансовий результат діяльності.

Отже, важливість аналізу фінансового стану будь-якого підприємства є беззаперечною, особливо при використанні вартісно-орієнтованої концепції управління підприємством, оскільки саме вона відповідає ринковим умовам функціонування, а зміна вартості як критерій ефективності господарської діяльності враховує майже всю інформацію, пов'язану з його діяльністю.

Список використаної літератури:

1. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу : звіт про НДР (остаточний) / кер. О. О. Захаркін. – Суми : СумДУ, 2018. – 79 с. URL : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/73046>.

2. Механізми вартісно-орієнтованого управління підприємством [Текст]: звіт про НДР (заклучний) / кер. М. В. Костель. – Суми : СумДУ, 2015. – 84 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53419>.

3. Захаркін О.О. Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія. Суми: СумДУ, 2015. 400 с.